

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.50/2021/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Székely Gabriella, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2021. július 5.
Az ügy tárgya: rablás büntette és más bűncselekmény
Terhelt (ek): ...
Első fok: Szegedi Járásbíróság, 3.B.334/2017/19., ítélet, tárgyalás, 2018.
január 24.
Másodfok: Szegedi Törvényszék 3.Bf.416/2018/12., ítélet, tárgyalás, 2019.
március 4.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rablás büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a ... terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szegedi Járásbíróság 3.B.334/2017/19. számú és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.416/2018/12. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítványok előterjesztői, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] I. A Szegedi Járásbíróság 2018. január 24. napján meghozott 3.B.334/2017/19. számú ítéletében ... terheltet bűnösnek mondta ki rablás büntettének kísérletében [Btk. 365. §

(1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont] és testi sértés büntetnének kísérletében [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés]. Ezért halmazati büntetésül 5 év 8 hónap szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban állapította meg azzal, hogy abból a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. március 4. napján meghozott 3.Bf.416/2018/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a terhelt terhére rótt cselekmények jogszabályi alapjának pontosítása mellett a terhelt szabadságvesztésének tartamát 7 évre, a közügyektől eltiltás tartamát szintén 7 évre súlyosította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] **II.** A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint a tartós és rendszeres kábítószer fogyasztás hatására ... terhelnél kábítószerfüggőség alakult ki. Az önhibából eredő, bódult állapot, a súlyos viselkedésváltozást, kritikai készségcsökkenést és indulati labilitást eredményező kábítószer fogyasztás a terhelt cselekményére nézve korlátozó tényezőként nem értékelhető.

[4] ... terhelt – akinél a tartós és rendszeres kábítószer-fogyasztás következtében kábítószer függőség alakult ki – 2016. július 10. napján az esti órákban elhatározta, hogy – akár élet, vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést is alkalmazva – pénzt szerez.

[5] Ennek érdekében felismerhetőségének elkerülése céljából tervezett cselekményének helyszínéhez közel átlöközt az úgy, hogy rövid nadrágja és rövid ujjú trikója fölé vett egy hosszú nadrágot, egy hosszú ujjú felsőt, fejére kötött sapkát húzott úgy, hogy fejét szemöldök vonalig takarta, illetve egy sálát kötött az arca elé akként, hogy az csupán a szemét hagyta szabadon.

[6] Fenti előkészületet követően kezében tartva legalább 10 cm pengehosszúságú kését, 23 óra 40 perc körüli időben bement a cég1 által üzemeltetett ... szám alatti Nemzeti Dohányboltba pénzszerzési szándéka megvalósítása érdekében. Az igen kis alapterületű dohányboltban ekkor az eladón, ... kívül barátja, ... sértett tartózkodott, aki a terhelt érkezésekor a szalagfüggönnyel ellátott bejárati ajtó üzlet felőli oldalán az ajtónak háttal támaszkodva állt és telefonját nézegette.

[7] Az üzletbe érkező terhelt a neki háttal álló ... sértettet a bal karjával hátulról a nyaka magasságában pultnak lökte. Ekkor a sértett már szembe fordult támadójával, aki a jobb kezében tartott kést a sértett nyaka magasságában tartva azt igyekezett közelíteni a sértett arcához, nyakához, miközben annyit mondott, hogy „elvágom a torkod”. A sértett akként védekezett a terhelt támadásával szemben, hogy mindkét kezével próbálta őt magától távol tartani, főként a kést tartó kezét. Ennek során kettőjük között dulakodás alakult ki, mely közben a terhelt a késsel felsértette a sértett bal kézfejét, majd a támadásával szemben védekező sértettet a földre rántotta.

[8] Tekintettel arra, hogy az üzlethelyiség nagyon csekély alapterületű, a sértett földre kerülve kiesett az üzlet előtti utcára. Ebben a helyzetben a terhelt a sértett fölé állva próbálta még támadni, melynek során a sértett jobb kézfejét is megsértette a nála lévő késsel. A terhelt a fenti támadását – melynek során folyamatosan a sértett nyaka, illetve felsőteste felé nyomta a kést, mellyel szemben a megtámadott védekezett – azért fejezte be, mert eladó közvetlenül az után, hogy a terhelt az üzlethelyiségbe belépve kést szegezett a sértett nyakának, megnyomta a riasztót, melytől a terhelt megijedve – anélkül, hogy a pénz átadására szólította volna fel az eladót – a helyszínről elfutott. Menekülése közben levetette magáról az azonosítását akadályozó ruhadarabokat, sapkát, sálát és azokat a támadáshoz használt késsel együtt eldobta.

[9] A fenti támadás során az ellen védekezve, ... sértett ráfogott a terheltnél lévő kés élére, melynek következtében 8 napon belül gyógyuló, éllel bíró eszközös, kis- közepes erőbehatásra létrejött, metszett kéz sérülést szenvedett el. A sértett jobb kéz II-es kézközépcsontja felett a kézhati felszínen 2 cm-es, hosszanti, felületes, vágott sérülés, a bal kéz I. és II-es kézközépcsont vetületében a kézhátról ugyanezen csontok közepéig, a tenyéri oldalig tartó, 10 cm hosszú, vágott sebet okozó, izomzatban végződő, csontot nem érő sérülés keletkezett. A terhelt által az elkövetéshez használt kés a nyaki tájékon alkalmas lehet 8 napon belüli felületes, vagy 8 napon túli, mélyebbre hatoló szúrt, metszett, de akár életveszélyt, vagy esetleg halált okozó sérülések okozására figyelemmel arra, hogy a nyaki tájékon a nagyerek, légcső, nyelőcső sértése vérzéses sokkhoz, vérbeleheléshez, légembóliához vezethet. A terhelt által használt kés az élet kioltására alkalmas.

[10] ... terhelt a fenti cselekmény elkövetését megelőző néhány órával kábítószer fogyasztott. A tartós és rendszeres kábítószer fogyasztás miatt a terhelt függősége igazolható. A cselekmény elkövetését megelőző kábítószer fogyasztás miatt, önhibából eredő bódult állapot – bár a kábítószer fogyasztásának következményeként súlyos viselkedés változást, kritikai készségsökkenést és indulati labilitást eredményez – a cselekményre nézve korlátozó tényezőként nem értékelhető.

[11] A terhelt nem elmebeteg, nem gyengeelméjű, tudatzavarban, személyiségzavarban, szellemi leépülésben nem szenved és nem szenvedett a terhére rótt cselekmény idején sem. Kóros elmeállapot hiányában a cselekménye következményeinek felismerésére vagy e felismerésnek megfelelő cselekvésre korlátozás nélkül képes volt.

[12] **II.** A bíróság jogerős határozata ellen a terhelt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítva terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben cselekménye garázdaság büntettként [Btk. 339. §-ának (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont] való minősítését és az ekként törvénysértően súlyos büntetésének enyhítését kérte.

[13] Indokai szerint a bíróság jogerős ítéletében tévesen minősítette cselekményét rablásként.

[14] A bíróságok törvényes vád hiányában jártak el, mert az nem tartalmazta a vád bizonyítékait. Azt azonban a vádirat, valamint az elsőfokú és a másodfokú ítélet is tartalmazza, miszerint a terhelt a garázda magatartás tanúsítását követően anélkül menekült el a helyszínről, hogy a sértettet a pénz átadására szólította volna fel. Hivatkozott továbbá arra, hogy sem a sértett bántalmazásakor, sem azt megelőzően a sértettel szemben nem volt vagyoni követelése.

[15] Kifogásolta, hogy ezt a jogerős ítélet nem vette figyelembe, hanem minden mérlegelés és bizonyíték nélkül ennek ellenkezőjét állapította meg. Azt nem vitatta, hogy a sértettel szemben durva magatartást tanúsított, de ezt a kábítószer hatása alatt tette, amiért a felelősségét elismerte. Előadta, hogy amióta fogvatartásban van, a kábítószer fogyasztásával összefüggésben kialakult főbiákat, téveszméket fedezett fel önmagán. Így az elkövetés idején egyfajta „üldözési mánia” alakult ki nála, úgy érezte, „mindenki őt figyeli”; ha valakitől kérni akart valamit, már eleve dühös volt a várható elutasítás miatt, és már eleve indulatosan lépett fel vele szemben. Feltehetően ezzel összefüggésben értelmezte tévesen sértett viselkedését is, és ezen tévképze miatt támadta meg őt.

[16] A terhelt álláspontja szerint a kóros elmeállapot esetében ugyan nem büntethetőséget kizáró ok, de mindenképpen értékelést igényel. Esetében a szakértő a „patológiás állapot lehetőségét nem zárta ki”. Ezért másodlagosan – amennyiben a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetséges a terhelt büntetésének az általa már kitöltött tartamra való enyhítése – igazságügyi elmeorvos-szakértő kirendelését indítványozta, mivel

álláspontja szerint csak az elkövetéskori elmeállapotára vonatkozó szakvélemény alapján lehetséges a törvénynek megfelelő határozat meghozatala.

[17] A terhelt kifejtette azt is, hogy a vagyoni követelés a vádban bizonyíték nélkül szerepel, ezért az „a vádeltérítését” jelenti. A másodfokú bíróság nem értékelhette volna súlyosító körülményként a terhelt többszörösen büntetett előéletét, mert azt már az elsőfokú bíróság is figyelembe vette, ekként az – a terhelt álláspontja szerint – kettős értékelést jelent. Az általa elkövetett cselekmény „nem éri el a rablás tényállási elemeit”, így még kísérlet sem lehet, helyes minősítése: felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette. A terhelt „vagyon ellen irányuló magatartást” nem fejtett ki, garázda magatartása pedig nem alapozhatja meg vagyon elleni bűncselekmény megállapítását, a hiányzó tényállási elem feltételezéssel nem pótolható. A terhelt álláspontja szerint ekként cselekményének rabláskénti minősítése anyagi jogszabályt sért, ami törvénytörően súlyos büntetést eredményezett.

[18] A Legfőbb Ügyészség a BF.92/2021/2. számú átiratában a terhelt felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta és a támadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

[19] Indokolásában előre bocsátotta, hogy a másodfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor a terhelt édesanyjának tanúvallomását bizonyítékként értékelte. A másodfokú eljárás idején már a jelenleg is hatályos Be. (a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény) volt hatályban. A másodfokú eljárásban a terhelt édesanyja törvényes figyelmeztetést követően élt a vallomás megtagadás jogával, a nyomozás során tett vallomását azonban – a Be. 871. § (1) bekezdésére tekintettel – bizonyítékként nem lehetett volna figyelembe venni. Ezen eljárási szabályszegés azonban csupán relatív eljárási szabályszegésnek minősül.

[20] A Legfőbb Ügyészség kifejtette továbbá, hogy a tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálendő, annak része a jogerős ügydöntő határozat bármely részében szereplő minden ténymegállapítás, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős. A tényállás a másodfokú bíróság által kiegészítéssel, helyesbítéssel együtt irányadó. Utalt arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének a Be. 659. § (1) bekezdése alapján nincs helye. Következésképp a felülvizsgálatban a tényállás, és mindaz, ami annak megállapításához vezetett, támadhatatlan.

[21] Erre tekintettel a terhelt indítványának a tényállás megalapozatlanságát sérelmező és a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét vitató részeit, valamint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételére irányuló indítványát a törvényben kizártnak találta.

[22] Az indítványnak a cselekmény minősítését és a kiszabott büntetés mértékét támadó része kapcsán a Legfőbb Ügyészség arra az álláspontra helyezkedett, hogy az irányadó tényállás alapján a terhelt cselekményének rablás büntette kísérleteként minősítése törvényes.

[23] A rablás törvényi tényállásának elkövetési magatartása az elvétel, amelynek egyik lehetséges módja az erőszak. A rablás büntettének tényállásszerűségéhez megkívánt erőszaknak lenyűgözőnek, akaratot megtörőnek kell lenni, egyben az idegen dolog elvételét kell célozni. A terhelt azon magatartása, hogy kb. 10 cm hosszúságú kést a sértett nyaka felső teste fele nyomta, közben neki azt is mondta „elvágom a torkod”, valamint egyúttal a sértettnek 8 napon túl gyógyuló sérülés okozására is alkalmas módon sérüléseket okozott, a sértettben halálfélelmet váltott ki.

[24] Az irányadó tényállás alapján ... sértettet a trafikba belépését követően azonnal bántalmazta a terhelt, tehát a jogtalan eltulajdonítási szándéka ezt megelőzően már kialakult. Ezen következtetés pedig azon ítéleti tények alapján is levonható, miszerint a terhelt a nyári kánikula ellenére az egész testét elfedte, csak a szemnyílását hagyta szabadon és a kezében egy kb. 10 cm pengehosszúságú kést tartott, amellyel a trafikba belépését követően azonnal

rátámadt az akkor még neki háttal álló sértettre. Az élet kioltására alkalmas eszközt tehát nem csupán magánál tartotta, de nyomban használta is. A cselekmény befejezése pedig rajta kívül álló okból maradt el.

[25] Az idegen dolog elvétele érdekében alkalmazott erőszak nem szükségképpen jár együtt súlyos sérülés bekövetkezésével, ezért a rablás és a súlyos testi sértés kísérlete egymással valóságos alaki halmazatot alkot.

[26] Az indítványban megjelölt garázdaság elkövetési magatartása a rablásétól eltér. Az erőszak és erőszakos magatartás nem azonos fogalmak, az erőszak fogalmát a Btk. nem is határozza meg, az azonban mindig fizikai erő kifejtésével járó személy elleni támadás. Ehhez képest az erőszakos magatartás személy és dolog ellen is irányulhat.

[27] Az irányadó tényállás alapján azonban a terhelt ... sértettel szemben nem erőszakos magatartást, hanem jogtalan eltulajdonítási célzattal erőszakot tanúsított, ezért cselekményének garázdaságként történő minősítése kizárt.

[28] Tekintettel arra, hogy a bűncselekmények minősítése törvényes és a bíróság egyéb anyagi jogszabályt sem sértett, a jogerős ítéletben kiszabott büntetés mértéke nem vizsgálható. A felülvizsgálatnak nem lehet tárgya, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során milyen enyhítő és súlyosító körülményeket miként vettek figyelembe. Megállapítható azonban, hogy a terhelttel szemben kiszabott halmazati büntetés törvényes.

[29] **III. A felülvizsgálati indítvány nem alapos.**

[30] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a jogerős ítélet elleni jogi – és nem pedig ténybeli kifogás lehetőségét – biztosítja. Felülvizsgálati indítvány a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozata ellen, és csak a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, ezért az említett törvényhelyben meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[31] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a cselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki. Ez a felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a terheltnek a jogerős ítéleti tényállásban leírt magatartása a Btk. Különös Részének nem a bíróság jogerős ítéletében megjelölt, hanem más rendelkezését vagy rendelkezéseit meríti ki, és ennek következtében a kiszabott büntetés – a helyes minősítés alapulvételével – eltúlzottan enyhe vagy súlyos. Az indítványból kitűnően a terhelt azt kifogásolta, hogy cselekményét rablás büntette kísérleteként minősítette a bíróság, noha álláspontja szerint annak törvényes minősítése garázdaság büntette, melyre tekintettel a jogerős ítéletben vele szemben kiszabott 7 évi szabadságvesztés törvénysértően súlyos. Erre tekintettel indítványa a hivatkozott felülvizsgálati ok feltételeit kimeríti, ezért az alapján a felülvizsgálatnak helye van.

[32] Ugyanakkor a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség megkerülhetetlen szabály. Ennek megfelelően a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]; a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány felülbírálsakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[33] Jelen esetben az indítvány – két ponton – a jogerős ítélet ténymegállapításait támadja, ezért ezen kifogásai nem vehetők figyelembe.

[34] A másodfokú eljárásban az elsőfokú ítéleti tényállás az irányadó; azt azonban a másodfokú bíróság kiegészítheti, illetve helyesbítheti; a tényállás ezekkel a kiegészítésekkel, illetve helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (EBH 2011.2385.I.). Jelen

esetben a jogerős ítéletben megállapított tényállás tartalmazza, hogy a terhelt a cselekmény elkövetése idején sem volt elmebeteg, vagy gyengeelméjű, illetve nem szenvedett tudatzavarban, személyiségzavarban vagy szellemi leépülésben (másodfokú ítélet 3. oldal nyolcadik bekezdés), illetve azt is, hogy a terheltnél önhibából eredő bódult állapot a súlyos viselkedésváltozást, kritikai készségcsökkenést és indulati labilitást eredményező kábítószer-fogyasztás a terhelt cselekményeire nézve korlátozó tényezőként nem értékelhető (elsőfokú ítélet 2. oldal utolsó bekezdés).

[35] A következőkes ítélezési gyakorlat szerint a bíróság tényfelderítési kötelezettsége kiterjed minden, a büntetőjogi elbírálás szempontjából lényeges, releváns jelenségre. Az ennek eredményeként az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167. indokolási rész). A tudati tények vitatása a jogerős határozat által megállapított tényállás támadásának tekintendő, emiatt a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt (BH 2011.3.II.).

[36] Jelen esetben tudati ténymegállapítás, miszerint a terhelt a cselekményét pénzszerzési szándékkal határozta el, és annak végrehajtása érdekében lépett be a kezében kést tartva a bűncselekmény helyszínét képező dohányboltba (elsőfokú ítélet 3. oldal első bekezdés).

[37] A tényállás részévé tett tudati tények vitathatósága azonban csak akkor esik el, amennyiben a szűkebb értelemben vett tényállásba tartozó külső, a külvilágban megjelenő tényekből, életbeli jelenségekből a belső tények valóban következnek {BH 2018.239. [38] bekezdés, Kúria Bfv.II.1256/2015/5.}. Jelen esetben ez a helyzet. A jogerős ítéleti tényállás rögzíti, hogy a kábítószerfüggő, tartós és rendszeres drogfogyasztó terhelt alkalmi munkákból mindössze havi 60.000 forint jövedelemmel rendelkezett, aki külsejét előzetesen elmaszkírozva, késsel a kezében rontott be egy dohányboltba, ahol azzal az ott elsőként útjába kerülő, általa korábban nem ismert személyt minden egyéb ok nélkül támadta meg. Ebből adódik az a ténybeli következtetés, miszerint a terhelt szándéka pénzszerzésre (a dohánybolt bevételeinek megszerzésére) irányult.

[38] Nem mond ennek ellen, hogy a jogerős ítéleti tényállás valóban rögzíti, miszerint a terhelt a riasztó hangjától megijedve anélkül futott el a helyszínről, hogy az eladót a pénz átadására szólította volna fel. A terhelt a dohányboltba lépve ott nem csupán az általa várt fiatal női eladót, hanem egy férfit is talált, aki megtámadását követően azonnal és hatékonyan védekezett a terhelt támadásával szemben, majd igen rövid időn belül – ami alatt végig dulakodtak egymással – ki is estek a helyiségből.

[39] Ez pedig kellő magyarázatot ad arra, hogy a terhelt a magatartását motiváló pénzszerzési szándékát miért nem nyilvánította ki a cselekmény során; arra – mivel a dohánybolt eladójaig a sértettel való folyamatos dulakodása miatt el sem jutott – fizikailag nem volt lehetősége.

[40] Ekként a tényállásban foglalt primer (a külvilágban megnyilvánuló), illetve szekunder (tudati) tények között nincs ellentmondás, azaz a tényállás nem hordoz magában olyan ellentmondást, ami a büntetőjogi felelősség vagy a cselekmény törvényes minősítésének megállapítását lehetetlenné tenné és ekként anyagi jogi sérelmet eredményezne (BH 2014.103.I., BH 2013.55.II., BH 2010.141., BH 1998.110.).

[41] Így viszont a terhelt cselekményének pénzszerzési motívumára vont ténybeli (és nem jogi) következtetés a felülvizsgálati eljárásban sem bizonyítatlanság címén, sem más okból sem vonható kétségbe.

[42] A Kúria tehát az indítvány jogi érveit a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével – így arra tekintettel, hogy a terhelt elmeállapota nem volt kóros, cselekményét pedig a trafik bevételének megszerzése érdekében követte el – bírálta el.

[43] A Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja szerint rablást követ el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el másától, hogy evégből valaki ellen erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz. A rablás minősített esete valósul meg, ha az elkövető rablást felfegyverkezve követi el (Btk. 365. § (3) bekezdés b) pont).

[44] A rablás elkövetési módjai közül az erőszakkal, illetve élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel való elkövetés diszjunktív; azaz a két elkövetési mód közül az egyik megvalósulása is elegendő a tényállás teljes kimerítéséhez. A cselekmény célzatos, a tettesnek az elkövetési magatartást idegen dolog megszerzése érdekében kell kifejtenie, és az akkor befejezett, ha az erőszak, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával az idegen dolog elvétele megtörténik.

[45] Kétségtelen, hogy jelen esetben az irányadó tényállás szerint idegen dolog elvételére nem került sor, azonban a terhelt az erőszak alkalmazását az idegen dolog elvételének célzatával megkezdte; ezzel pedig a tényállásba lépett. Így a vagyon elleni cselekménye kísérleti szakba került.

[46] A terhelt által hivatkozott, a Btk. 339.§ (1) bekezdésébe ütköző garázdaságot az követi el, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotráncozást vagy riadalmat keltsen. A garázdaság minősített esetet valósul meg akkor, ha az elkövető a garázdaságot felfegyverkezve követi el [Btk. 339. § (2) bekezdés d) pont]. A garázdaság szubszidiárius bűncselekmény, azaz csak akkor állapítható meg, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg.

[47] Jelen esetben az irányadó tényállásból kitűnik, hogy a terhelt magatartásával nem a garázdaság törvényi tényállási elemeit, hanem a rablás törvényi tényállási elemeit valósította meg, mert cselekménye során az erőszakot jogtalan eltulajdonítási célzattal fejtette ki. Ennélfogva a tényállásban rögzített cselekmény nem garázdaságot, hanem rablást valósít meg.

[48] A jogerős ítéletet hozó bíróság tehát helyesen minősítette a terhelt cselekményét a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő rablás büntette kísérletének, valamint azzal valódi alaki halmazatban a Btk. 164. § (1) bekezdésbe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő testi sértés büntette kísérletének.

[49] Téves minősítés hiányában a Be. 649 § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja csak akkor teszi lehetővé a büntetés nemének és/vagy mértékének felülvizsgálatát, ha az önmagában a Btk. valamely más, kötelező – nem a bíró mérlegelésére bízott – szabályát sértené. Mivel azonban a terhelttel szemben irányadó büntetési tétel jelen esetben – a halmazatra figyelemmel [Btk. 81. § (1) és (3) bekezdés] – öt évtől tizenhárom évet el nem érő szabadságvesztés, így a jogerős ítéletben a terhelttel szemben kiszabott hét évi szabadságvesztés nem sért kötelező törvényi szabályt.

[50] Önmagában az nem képezheti felülvizsgálat tárgyát, hogy a bíróság a büntetés kiszabása során a Btk. 79. és 80. §-ának előírásait, a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint az 56/2007. BK véleményt miként veszi figyelembe (BH 2016.264.II., BH 2012.239., EBH 2011.2387.II., BH 2005.337.III.).

[51] A Kúria a Be. 649.§ (2) bekezdésében meghatározott abszolút hatályon kívül helyezési okot nem észlelt. Megjegyzi, hogy a vád törvényessége a jelenleg hatályos Be. rendelkezései szerint már nem felülvizsgálati ok [ugyanakkor a vád tartalmi megalapozottsága a 2018. július 1. napja előtt hatályos, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi

XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) alapján sem tartozott a törvényes vád fogalmi körébe – EBD 2012.B.31.].

[52] A Kúria a Legfőbb Ügyészség indítványában írtakkal egyetértett abban, hogy a másodfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor a terhelt édesanyjának a nyomozás során tett tanúvallomását bizonyítékként értékelte. A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban a tanú kihallgatásának ismételt elrendelését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság nem oktatta ki a tanút a korábbi Be. 82. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt mentességi jogára. Ez az álláspont azonban téves, mert a tanú sem magát, sem hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével nem vádolta. A következetes bírói gyakorlat szerint ugyanis a tanút arra a mentességi jogra kell figyelmeztetni, ami ténylegesen felmerült vagy felmerülhet (4/2020. BJE jogegységi határozat indokolása). Az elsőfokú bíróság – helyesen – a korábbi Be. 82. § (1) bekezdés a) pontja szerinti (a hozzátartozót megillető) mentességi jogára figyelmeztette a tanút, amivel a tanú nem élt, így az akkor tett vallomása, valamint az azzal ellentétes részében a nyomozás során tett tanúvallomása felhasználható lett volna.

[53] A tanú azonban a másodfokú eljárásban a mentességi jogára történt ismételt és részben eltérő tartalmú figyelmeztetést követően a vallomástételt megtagadta. Kétségtelenül az ekkor már hatályos büntetőeljárási törvény 177. § (4) bekezdés első mondata szerint a tanúnak az ügyben korábban, vagy más ügyben tett tanúvallomása bizonyítási eszközként akkor is felhasználható, ha a tanú a vallomástételt a későbbiekben megtagadja.

[54] Elkerülte azonban a másodfokú bíróság figyelmét a Be. – eljárása idején hatályos – 871. § (2) bekezdése, miszerint az e törvénynek a korábbi tanúvallomás felhasználására vonatkozó szabályait azon tanúvallomások vonatkozásában lehet alkalmazni, amelyeknél a tanúzási figyelmeztetésre e törvény rendelkezései szerint került sor. A terhelt édesanyjának a nyomozás során, illetve az elsőfokú eljárásban felvett tanúvallomása kapcsán nyilvánvalóan nem kerülhetett sor a törvényes figyelmeztetésekre az akkor még hatályba nem lépett törvény alapján.

[55] Az a vallomástétel megtagadására jogosult tanú, aki a korábbi Be. szabályai alapján a vallomástételt nem tagadta meg, majd a Be. hatálybalépését követően az újabb kihallgatása során e jogosultságával élni kíván, és nem tesz vallomást, a korábban tett vallomása a Be. hatálybalépését követően sem használható fel (4/2020. BJE jogegységi határozat). Ezért a terhelt édesanyja korábbi vallomásai felhasználásának nem volt meg a törvényi feltétele, a másodfokú bíróságnak a tanú vallomástételének megtagadását követően a korábbi vallomásait a bizonyítékok köréből ki kellett volna rekesztenie.

[56] Tanú tanúvallomása bizonyítékként lett volna értékelhető. Azonban mindez relatív eljárási szabálysértés, ami a felülvizsgálatot megalapozó eljárási okok taxatív törvényi felsorolásában [Be. 649. § (2) bekezdés] nem szerepel, így amiatt felülvizsgálatra nem kerülhet sor.

[57] Ekként a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti összetételben eljárva – a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[58] **IV.** A Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[59] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az

azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. július 5.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Gabriella s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró